

2017-12-07
N2017/07419/PBB

Näringsdepartementet

Boverket
Box 534
371 23 Karlskrona

Uppdrag att förstärka arbetet för en god inomhusmiljö

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Boverket att under åren 2018–2021 förstärka arbetet för att nya och befintliga byggnader ska vara säkra och ha en god inomhusmiljö.

Boverket ska samla in, kvalitetssäkra och sprida information om byggnaders inomhusmiljö i syfte att öka medvetenheten om vilka brister i byggnaders inomhusmiljö som kan uppstå, vanliga orsaker till bristerna och hur de kan undvikas eller åtgärdas. Informationen ska grundas på undersökningar av god kvalitet, etablerad forskning och annat kvalitetssäkrat material. Informationen ska utgöra en källa till kunskap om byggnaders inomhusmiljö och göras lätt tillgänglig för berörda målgrupper.

Boverket ska uppdatera materialet från den rikstäckande undersökningen av bebyggelsens energianvändning, tekniska status och inomhusmiljö (BETSI) i relevanta delar. Materialet ska kunna utgöra underlag till utredningar och informationsinsatser där byggnaders tekniska egenskaper och status är centrala faktorer. Det tidigare framtagna materialet är unikt då det bygger på undersökningar av varje byggnad på plats. Därtill är urvalet tillräckligt stort och tillräckligt spritt över landet för att kunna ligga till grund för slutsatser om bebyggelsen i sin helhet. På grund av detta har materialet använts i åtskilliga utredningar och rapporter sedan det togs fram. Uppdateringen ska utföras så att materialets värde i detta avseende kvarstår.

Boverket ska identifiera och utreda systematiska fel inom byggandet och utbredda skador i byggnadsbeståndet, som kan påverka människors hälsa eller säkerhet. Boverket ska fokusera på systematiska fel och utbredda skador

men kan även analysera enskilda händelser som kan vara tecken på systematiskt fel eller skada. Boverket ska även verka för ökad kunskap om hur fel och skador kan undvikas, utan att hämma den tekniska utvecklingen och med beaktande av byggnadens tekniska egenskapskrav. Under uppdragets genomförande ska Boverket ha en kontinuerlig dialog med berörda aktörer såsom byggföretag, tillverkare av byggprodukter, branschorganisationer, myndigheter, forskningsinstitut, försäkringsbolag, och arbetsmarknadens parter.

Boverket får för uppdragets genomförande använda högst 16 miljoner kronor under 2018. Dessa medel har tillförts utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik, anslaget 1:4 Boverket. Regeringen avser att avsätta 28 miljoner kronor per år 2019–2021 för det fortsatta genomförandet av uppdraget. Medlen betalas ut under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

Uppdraget ska redovisas i delrapporter senast den 31 januari 2019 respektive den 30 september 2020 och en slutrapport senast den 31 december 2021. I delrapporterna ska Boverket redovisa hur uppdraget fortskrider, vilka resultat som uppnåtts och eventuella behov av förändringar i uppdraget. Boverket får i delrapporterna eller i slutrapporten lämna de författningsförslag som behövs. I slutrapporten ska Boverket redovisa vilka insatser som gjorts och vilka resultat som uppnåtts genom satsningen. Samtliga rapporter ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Bakgrund

Boverket genomförde 2007–2008 en rikstäckande undersökning av bebyggelsens energianvändning, tekniska status och innemiljö (BETSI). Undersökningen bestod av tekniska undersökningar av 1 800 byggnader på plats, mätningar och enkätundersökningar till boende i småhus och flerbostadshus. Fokus låg på att få fram underlag om skador och bristande underhåll samt uppgifter för utveckling av miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Resultatet redovisades 2009 i rapporten Så mår våra hus – redovisning av regeringsuppdrag beträffande byggnaders tekniska utformning, och flera omfattande underlagsrapporter.

Vid ett flertal tillfällen har behovet lyfts fram av en funktion med särskild kompetens att identifiera utbredda byggskador och orsaken till dem, exempelvis då fuktskador i större omfattning upptäckts i nya byggnader.

Flera förslag om en expertfunktion har lämnats till regeringen. Det senaste förslaget lämnades av Boverket 2014 på uppdrag av regeringen. Den 29 juni 2017 fick Boverket också i uppdrag att genomföra en kartläggning av byggskador inom byggandet.

Skälen för regeringens beslut

Sverige har ett omfattande behov av nya bostäder. Riksdagens mål för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. För byggande och förvaltning innefattar delmålen bland annat långsiktigt hållbara byggnadsverk, effektiv resursanvändning och god inomhusmiljö.

För att möta behovet av hållbara bostäder framöver krävs omfattande nybyggnation, upprustning och ombyggnad av befintliga byggnader tillsammans med en kontinuerlig utveckling av material, metoder och tekniska lösningar.

I Sverige tillbringar människor större delen av sin tid inomhus och inomhusmiljöns kvalitet har stor betydelse för människors hälsa, välbefinnande och prestationsförmåga. Till exempel kan fuktskador i byggnader, liksom kemiska ämnen som avges från olämpliga eller skadade material, ge upphov till luftvägsbesvär och andra allergiska symptom. Utbredda hälsobesvär på grund av brister i inomhusmiljön kan föra med sig betydande samhällsekonomiska kostnader. Därför är en god inomhusmiljö en förutsättning för att nå riksdagens mål om långsiktigt hållbara byggnadsverk och effektiv resurs- och energianvändning och god inomhusmiljö. I syfte att främja en god inomhusmiljö och motverka samhällsekonomiska kostnader till följd av utbredda hälsoproblem bedömer regeringen att det finns skäl att förbättra förutsättningarna för att framtiden kunskap på området kommer berörda parter till del.

Materialet från BETSI-undersökningen utgör ett värdefullt kunskapsunderlag vad gäller byggnadsbeståndets tekniska status. Uppgifterna är dock mer än ett decennium gamla och kan inte längre förmodas ge en rättvisande bild av bebyggelsens tekniska status. Därför anser regeringen att det finns skäl att uppdatera undersökningen och därmed säkra ett gediget underlag om byggnaders energianvändning, tekniska status och inomhusmiljö.

Mot bakgrund av tidigare erfarenheter av skador och systematiska fel på byggnadsverk finns skäl att förstärka arbetet med att identifiera och utreda systematiska fel inom byggandet och utbredda skador i byggnadsbeståndet. Genom förebyggande arbete kan samhällsekonomiska kostnader för fel och skador minska. Boverket är förvaltningsmyndighet för frågor om byggande och förvaltning av bebyggelse. I myndighetens uppgifter ingår bland annat att meddela de föreskrifter som behövs för tillämpningen av bestämmelserna om byggnaders tekniska egenskaper i plan och bygglagen (2010:900) och i plan- och byggförordningen (2011:338). Det är därför lämpligt att lämna uppdraget till Boverket då resultatet kan ge stöd i myndighetens löpande utveckling av byggregelverket.

På regeringens vägnar

Peter Eriksson

Paula Hallonsten

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA och SFÖ

Miljö- och energidepartementet/EE, KE och MM

Näringsdepartementet/KLS